

P O S U D E K
oponenta rigorózní práce

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Žaneta Hoblíková

Název práce: Újma v občanském právu se zřetelem k sankčním aspektům její náhrady

Jméno a příjmení oponenta: Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autorka zvolila velmi aktuální fenomén, jímž je otázka sankčních aspektů náhrady újmy, a to jak majetkové tak nemajetkové, zvláště s ohledem na změny přinášené rekonstrukcí soukromého práva. Jde o téma, které právem zasluhuje zvýšenou pozornost odborné veřejnosti, jak o tom svědčí i proběhlé diskuse v odborných periodikách (Dvořák, Bezouška, Telec, Hrádek, Kmec, Vlasák, Vojtek, Doležal, Šustek a další). Na danou otázku totiž není v nauce pohlíženo jednoznačně. Autorka v úvodu své práce vymezuje její cíle (analyticko-komparativní) a klade si otázky, na které se snaží svou prací nalézt odpověď. Vlastní metody práce a přístupu nejsou v úvodu zřetelně naznačeny, avšak z práce samotné je patrné, že autorka zvolila analyticko-deskriptivní přístup, který kombinuje s evaluací judikatury, aby nakonec dospěla k obecnějšímu poznatku (tj. k určité syntéze, kupř. u problematiky zásahů do osobnosti člověka, k vymezení práva na náhradu při úmyslném poškození věci, u otázky odčinění újmy sekundárním obětí atp.). V tomto ohledu autorka prokázala schopnost určitého nadhledu nad zákonným textem, projevila znalost aktuální judikatury, kterou kriticky analyzuje a vyhodnocuje. Svou prací se dotkla hned několika velmi diskutovaných problémů souvisejících s platnou právní úpravou civilní odpovědnosti za újmu (otázka vymezení újmy, materiální a nemateriální aspekty etc.). V práci byla využita komparace s jiným právním řádem (Velká Británie, USA, Francie, Německo, Québec) a cizojazyčná literatura. Za přínosné pokládám rovněž pasáže věnované rozboru ekonomického pohledu (str. 71) a souvisejících otázek, zejména rozboru kritéria předvídatelnosti podle platného práva (str. 69).

2. Logická struktura a členění rigorózní práce:

Text (309 tis. znaků) je celkově přehledně a jasně členěn, jeho struktura je logická, jednotlivé výklady na sebe souvisle navazují. I další vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinárním přístupům, zejména je respektováno předepsané členění pro odborný text, tj. úvod do problematiky, shrnutí dosavadního stavu poznání a odborné diskuse nad problémem, stručný rozbor judikatury a další teoretická východiska, nakonec závěr a úvahy *de lege ferenda*. Práce je rozdělena v zásadě do 6 kapitol, kdy první dvě z nich usilují o stručnou základní charakteristiku újmy a funkcí náhrady škody z obecného pohledu a plní spíše roli propedeutickou. Třetí kapitola představuje vlastní analýzu náhrady újmy v platném občanském právu, a to včetně rozboru vybraných předpokladů civilní odpovědnosti. Navazuje část čtvrtá věnující se náhradě újmy v anglosaském systému. Kapitola šestá se věnuje celistvě problematice sankčních aspektů náhrady újmy a stává se těžištěm kvalifikační práce (zkoumá především soukromoprávní aspekty, avšak neopomíná veřejnoprávní souvislosti sankcionování). Další část je věnována srovnání se zahraniční úpravou.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu byl použitý dostatečný počet bibliografických pramenů, které autorka správně uvádí a na konkrétních místech cituje v souladu s citační normou. Poznámkový aparát je adekvátní. Výběr literatury a pramenná základna je reprezentativní a zahrnuje jak tituly aktuální právní nauky, tak publikace reflektující právní úpravu starší. Lze ocenit, že autorka neváhá konfrontovat základní názory české i zahraniční doktríny a odlišná stanoviska právních autorit v daném oboru, jakož i rozdílné pohledy naší (ÚS, NS, VS) i zahraniční judikatury (Anglie, Německo, Québec a další).

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava diplomové práce

Jazyková i stylistická úroveň práce je velmi dobrá. V práci jsem neshledal žádných podstatných gramatických chyb ani stylistických nedostatků. S právní terminologií je pracováno správně. Na několika místech v práci je používán pojem „aggrevated damages“ (kupř. 86, 107, 109) domnívám se, že správný termín je však „aggravated damages“, jenž je jinak používán v převažující míře.

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy de lege ferenda)

Práce předkládá řadu názorů a závěrů, což je jistě ocenitelné při vymezení nových druhů nemajetkových újem souvisejících kupř. s osobností člověka, jeho přirozenými právy. Autorka po zdařilé a přesvědčivé argumentaci dospívá k závěru, že v současném civilním právu se sankční náhrada újmy v pravém slova smyslu (punitive damages) neuplatňuje, nýbrž lze hovořit spíše o období tzv. aggravated damages (tj. zvýšená náhrada újmy), jak ji zná právo anglické. S tímto jejím dílčím závěrem se ztotožňuji, a to zejména se zřetelem k textaci, smyslu a účelu § 2957 a § 2971.

Autorka by se mohla u ústní obhajoby vedle výše naznačeného blíže vyjádřit k:

- Problematice (ne)prolomitelnosti zásady *ne bis in idem* v kontextu dřívějšího administrativního či trestního postihu jednání, jež je předmětem civilní sankční náhrady
- Otázce možnosti vykonat cizozemská rozhodnutí, jimiž je ukládána sankční náhrada škody – zejm. ve světle recentní judikatury italského Corte di cassazione (Velký senát č. 16601 ze dne 5. července 2017).
- K současné koncepci „dommages punitives“ ve francouzském civilním právu s přihlédnutím k reformě obligačního práva

6. Odborná kvalita zpracování tématu rigorózní práce

Práce je po odborné stránce standardní a splňuje požadavky kvalifikační práce tohoto stupně, a to jak rozsahem, tak kvalitativní analýzou. Prokazuje autorčiny výborné znalosti vybrané hmotněprávní problematiky, jakož i souvisejících otázek a celkovou širší orientaci v citovaných oblastech a neshledal jsem v ní žádné zásadní nedostatky.

Závěr:

Předložená práce prokázala autorčinu samostatnost při zpracovávání nelehkého tématu, její schopnost zorientovat se v zákonné úpravě, doktríně a příslušné judikatuře české i zahraniční. Práci proto doporučuji k ústní obhajobě s hodnocením „**prospěla**“.

Rigorózní práci hodnotím klasifikací: prospěla

Datum: 30. 7. 2018

Podpis oponenta rigorózní práce
Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.